

ISSN 1425-8730

KWARTALNIK GMINY TURAWA

NR 2/53/2003

Cena 2 zł

Kala

BIERDZANY ♦ KADŁUB TURAWSKI ♦ KOTÓRZ MAŁY ♦ KOTÓRZ WIELKI ♦
LIGOTA ♦ OSOWIEC ♦ RZĘDÓW ♦ TURAWA ♦ WĘGRY ♦ ZAKRZÓW ♦ ZAWADA

Wywiad z Wójtem Gminy, Waldemarem Kampa

Jezioro duże

Sezon turystyczny w Turawie

Panie Wójcie, przed nami sezon turystyczny. Gmina dysponuje trzema akwenami wodnymi. Kto będzie nimi w tym sezonie zarządzał?

– Od ubiegłego roku dzierżawcą te-renów nad Jeziorami Średnim i Srebrnym jest Radosław Koc. Tereny te są coraz lepiej zagospodarowywane i w coraz większym stopniu przygotowane dla turystów.

Ponadto w numerze:

Nasze leśne denk-malki – pomniki pamięci	3
Fabryka w Osowcu	5
A jednak... „Nasza szkoła”	6
Walter Świerc prezesem	7
Bieg po życie	9
Edukacja ekologiczna	11
Sport w Gminie	13

Ciąg dalszy na stronie 2

Sezon turystyczny w Turawie

Dokończenie ze strony 1

Natomiast tereny wokół Jeziora Turawskiego należą do wieloletnich dzierżawców, którzy również oferują wypoczynek na coraz to wyższym poziomie. Wszystkim bowiem zależy, aby turyści przebywający nad naszymi jeziorami czuli się dobrze i mieli wszelkie wygody.

Co dotychczas zostało zrobione w sprawie czystości wody w Jeziorze Turawskim?

– Partnerami Gminy we wszystkich działaniach ratujących czystość wody w Jeziorze Turawskim są: RZGW Wrocław – jako właściciel jeziora, Biuro „Program dla Odry 2006”, Ministerstwo Ochrony Środowiska, Urząd Marszałkowski, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska, Stowarzyszenie na Rzecz Ratowania Jezior Turawskich, Sanepid, Miasto Opole, przedstawiciele prasy, radia i telewizji. Wszystkie te instytucje wyraziły chęć działania dla jednej sprawy. Już w kwietniu odbyłem spotkanie z dyrektorem RZGW oraz dyrektorem Biura „Program dla Odry 2006”, na których omawialiśmy kierunek naszej współpracy.

Otrzymaliśmy również propozycję z zagranicznych firm: Włosi proponują nam zastosować do oczyszczania jeziora metodę ozonowo-tlenową, natomiast belgijska firma VITOSA proponuje metodę bakteryjną, podobnie jak polska firma BIO-GEN.

Nad jakimi działaniami sama gmina musi się skoncentrować?

– W chwili obecnej musimy zabiegać o wybudowanie nowego tzw. zbiornika wstępnego, który będzie przy wlocie od jeziora od strony Jedlic, kanalizacją kolejnych miejscowości, kontrolą wywozu nieczystości z ośrodków i domków nad jeziorami oraz odkomarzaniem. Odkomarzanie kosztuje 23.200 zł z czego po połowie płaci Urząd Gminy i Stowarzyszenie na Ratunek Jeziorom Turawskim.

Środki finansowe na niektóre nasze działania zamierzamy pozyskać z funduszu SAPARD. Chodzi tu o dwa kierunki: „Różnicowanie działalności gospodarczej na obszarach wiejskich” oraz „Publiczną infrastrukturę turystyczną na

obszarach wiejskich”. Na te dwa kierunki działalności mamy szansę uzyskać z funduszu SAPARD 50% finansowego wsparcia. Drugą połowę musi wygospodarować Gmina.

Kto będzie odpowiedzialny za ład i porządek, a przede wszystkim za bezpieczeństwo wokół jezior?

– Bezpieczeństwa będzie pilnowała Policja z Opola i Ozimka, będzie działał posterunek wodny. Natomiast za czystość wokół jezior będzie odpowiedzialna firma „Rethman” (dawna Lobbe) oraz poszczególni dzierżawcy terenu. Liczymy na to, że sami turyści będą dbać o porządek i ład na plażach.

Czy Sanepid badał już wodę w Jeziorze Turawskim i jakie są wstępne prognozy?

– Sanepid od początku czerwca będzie systematycznie badać czystość wody i na bieżąco nas informować.

Dziękuję za rozmowę

Teresa Żulewska

V Przegląd Amatorskich Zespołów Artystycznych Gminy Turawa

Nieco później niż w poprzednich latach odbył się w Węgrach Przegląd Amatorskich Zespołów Artystycznych z terenu naszej gminy. Chyba zmieniony termin sprawił, że do ostatniej chwili udział w imprezie deklarowało tylko kilka zespołów.

Jednak, ku wielkiemu zaskoczeniu organizatorów, w dzień Przeglądu stawiły się wszystkie bardziej i mniej znane zespoły, jak: orkiestra dęta Ochotniczej Straży Pożarnej z Węgier, chór dziecięcy Mniejszości Niemieckiej z Osowca, Zespół Tańca Współczesnego „Tic-Tac II” z Kadłuba Turawskiego, chór dziecięcy Mniejszości Niemieckiej „Sonnenkinder” z Kotorza Małego, Zespół „Jaźwinki” z Bierdzan, zespół instrumentalny ze Społecznego Ogniska Muzycznego w Węgrach, zespół szkolny

Zespół szkolny „Powsinoga” z Węgier.

Nasze leśne denk-malki – pomniki pamięci (cz. I)

Ligocki

Dzieje jego powstania są trochę mniej dramatyczne od pomnika kotorskiego, o którym napiszemy w następnym numerze Fali.

Ligocki stoi w głębi rozwidlenia drogi tzw. Szlakówki w lewo do Bierdzan, w prawo do Ligoty Turawskiej około 2,5 km za stawami na „Prawołosowie”. Nazywamy to miejsce potocznie „Dreiekiem”. Pomnik ten to duży, ociosany głaz kamienny na fundamencie betonowym. Całość ogrodzona gustownym drewnianym płotkiem.

Pomnik nie zachował się niestety w tak nienaruszonym stanie jak kotorski. Jak widać na zdjęciu na str. 4 brakuje okrągłej tabliczki o średnicy około 30 cm umocowanej w płytkim wgłębieniu

w górnej części pomnika. Na tej tablicy widniała wykonana techniką miedziorytu głowa w kapeluszu myśliwskim ozdobionym piórami cietrzewia. Przedstawiała ona najprawdopodobniej podobiznę Hrabiego Karla von Garnier Turawa – przedostatniego pana na Turawie. Karl był ojcem Hrabiego Hubertusa von Garnier Turawa – ostatniego do 1945 roku właściciela Turawy. W centralnej wyrównanej i wygładzonej części głazu, w rozwidleniu gałązki jodły i dębu jest duża cyfra 25. Poniżej, dużymi drukowanymi literami, widnieje napis „DEM SCHUTZER DES WALDES ZUM 29.10.23”, co w tłumaczeniu znaczy „opiekunowi (albo chroniącemu las, a może mecenasowi lasu) na dzień 29.10.1923”.

Napis jest dosyć tajemniczy i dał powód do powstania już po wojnie wielu wersji na temat historii jego powstania.

Na prawym boku pomnika w dolnej części jest drobny trudno czytelny napis „Gestiftet von der dankbaren jagerei Turawa” co znaczy „ufundowany przez wdzięcznych leśniczych Turawy”.

Z tych napisów wynika, że pomnik ufundowali leśnicy turawscy jakiejś ważnej osobistości w przypadającą na dzień 29.10.23 r. 25. rocznicę pewnego ważnego wydarzenia. Tymi zdarzeniami mogą być tylko:

- przypadająca na ten dzień 25 rocznica śmierci Karla von Garnier, który w pobliżu tego miejsca doznał na

Dokończenie na stronie 4

PRZEGLĄD AMATORSKICH...

Dokończenie ze strony 2

„Powsinoga” z Węgier, rodzeństwo *Diana* i *Dawid Galus* z Osowca, Zespół Pieśni i Tańca „Osowiec”, zespół dziecięcy wokalnie-taneczny „Bllumchen” z Bierdzan, Zespół Śpiewaczy „Wengerner Echo” z Węgier, Zespół Śpiewaczy DFK „Haimat Glocken” z Kotorza Małego oraz finaliści konkursu szkolnego „Śląskie Beranie” w Węgrach, w monologach: „Odpust w Kolanowicach” – *Justyny Nikodem*, „Żniwa” – *Patryka Gawlicy*, „Śląskie przepisy” – *Anny Libor*.

Otwarcia V Przeglądu dokonał Wójt Gminy Turawa – pan *Waldemar Kampa* – wręczając, przy tej okazji nagrody dla wyróżniających się opiekunów zespołów. Jak co roku, każdy z zespołów miał 10 minut na prezentację najciekawszych utworów lub form swojego dorobku artystycznego.

Różnorodność gatunków tanecznych, muzycznych, wokalnych, choreograficznych, wykonywanych utworów sprawiła, że każdy kolejny występ zespołów oglądało się z dużym zainteresowaniem.

Po raz pierwszy, równolegle z Przeglądem Zespołów, zorganizowano Konkurs Kroszonkarski. Wprawdzie niewie-

Konkursowe kroszonki.

le osób brało w nim udział, ale ozdobione przez nich jajka były prawdziwymi dziełami sztuki kroszonkarskiej.

Przeegląd Zespołów zakończył się ogłoszeniem wyników i wręczeniem nagród w Konkursie Kroszonkarskim, w którym pierwsze miejsce zajęła pani *Adelajda Ebisz* z Rzędowa, drugie – pani *Marta*

Wojtczyk z Bierdzan, trzecie – pani *Elżbieta Lisoń* z Osowca, a dzieci – *Sandra Noras* i *Krzysztof Ebisz* otrzymały nagrody pocieszenia wręczone przez Wójta Gminy Turawa – pana *Waldemara Kampa*.

Roman Borkowski

NASZE LEŚNE DENKMALKI...

Dokończenie ze strony 3

polowaniu uderu mózgu i rok później w dniu 29.10.1898 zmarł w wieku zaledwie 51 lat,

– albo 25- lecie objęcia Turawy już przez Hubertusa von Garnier po śmierci ojca.

Hrabia Karl był powszechnie lubiany. Nazywano go człowiekiem lasu, bo z rozmiłowania większość swego czasu w nim spędzał.

Mając na uwadze też i to, że żyjącym pomników raczej się nie stawia, a Hrabia Hubertus był człowiekiem wykształconym i inteligentnym – wydał dwa tomiki wierszy znanych i lubianych oraz nowelę „*Stary Górny Śląsk*” – i nie zgodziłby się na postawienie mu za życia pomnika, stawiam tutaj twierdzenie, że pomnik na trójkącie został ufundowany przez wdzięcznych leśniczych turawskich swojemu ukochanemu panu w miejscu początkującym tą tragedię w 25-lecie jego śmierci.

Różne wersje, jak np. ta, że pomnik upamiętnia miejsce, gdzie kłusownicy zabili leśniczego, albo tu Hrabia upolował kapitalnego jelenia itp. należy włożyć między bajki.

Faktem jest, że przy drodze „*Patykowiej*” tj. druga droga za stawami w prawo w odległości ok. 600 m stał obelisk z napisem upamiętniającym ustrzelenie przez Hr. Hubertusa kapitalnego jelenia, którego poroże na wystawie w Heidelbergu w Niemczech zostało wysoko ocenione.

Faktem jest też – sam jeden w dzieciństwie widziałem – że na terenie lasów za stawami stało jeszcze kilka kamiennych pomniczków opisujących podobne ale również i tragiczne wydarzenia. Owe wydarzenia postaram się opisać w następnym opowiadaniu pt. „*O naszych Rolbsikach*” (z niem. Raubschütz oznacza kłusownik). Na jednym z tych pomniczków była nawet żeliwna tabliczka pamiątkowa.

Kamień pamiątkowy, który widziałem w 1948 r. na wycieczce szkolnej w świę-

Pomnik Ligocki.

Foto: Józef Matysek

to lasu stał przy trzeciej drodze w lewo za stawami 500 m od szlakówki na skraju lasu i łąki. Oceniam go dziś na mniej więcej 110 cm wys. i 70 cm szer. Z góry napis C v G, poniżej data, której nie pamiętam i kilka skrótów, których nie rozumiałem.

Niestety wszystkie starania na odnalezienie tych pomników spęłzyły na niczym. Zostały w latach, kiedy nastały ciągniki z podnośnikami, po prostu zabrane i służyły jako ozdoby w ogrodach przy domowych i daczach.

Stąd mój apel do osób posiadających lub wiedzących gdzie są owe kamienie z napisami, aby zgłosiły je żeby można było je sfotografować i opisać w celu udostępnienia naszej społeczności lokalnej. Stanowią przecież też część naszego wspólnego dziedzictwa kulturowego i świadectwo dawnych dziejów naszej ojczystej ziemi.

Jeszcze jedna prośba: czy ktoś zna historię powstania ławy kamiennej leżącej przed ogrodzonym zabytkowym dębem przy drodze do Rzędowa z wiszącymi na nim dwoma kapliczkami wotywnymi, niekiedy palą się tam znicze. Owa ława kamienna obrobiona jest z jednolitego głazu i starannie wypolerowana. Koszt obróbki takiej ławy z kamienia był tak duży, że tylko ważna przyczyna mogła skłonić fundatora do jego poniesienia. Tel. kontaktowe:

421-21-32 **Alfred Kupka**, Turawa
ul. Rzeczna 9;

421-21-10 **Józef Matysek**, Kotórz W.
ul. Polna 11;

465-51-83 **Jan Pasiak**, Szczedrzyk
ul. Zielona

Wszystkim osobom, których informacje pomogły mi w wyjaśnieniu tajemnicy tego pomnika serdecznie dziękuję.

Alfred Kupka

Poezja w Domu Dziecka

Tegoroczny konkurs recytatorski odbył się już po raz jedenasty.

Tym razem odbył się pod hasłem „*Od Kochanowskiego do Szyborskiej*”

z ukierunkowaniem na poezję patriotyczną. Zorganizowany został dla uczniów szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych. Osiemnastu uczestników z różnych

szkół Opolszczyzny oceniało profesjonalne jury w składzie: **Marina Szmak-Konarska** – aktorka, **Ewa Medolińska**

Dokończenie na stronie 8

Fabryka w Osowcu

Dzień 5 maja 2003 roku należy zapisać do dat historycznych w dziejach Fabryki w Osowcu. Wieloletnie starania jej Zarządu o pozyskanie wiarygodnego branżowego inwestora dla tego zakładu zakończono pomyślnie.

Uwieńczeniem całości było podpisanie umowy zbycia większości udziałów Fabryki Wyrobów Metalowych w Osowcu, należących do Gminy Turawa, na rzecz inwestora strategicznego, którym została Spółka Akcyjna „Fabryki Sprzętu i Narzędzi Górniczych FASING” w Katowicach, wieloletni kooperant osowieckiej fabryki.

Ten sukces to efekt zaangażowania i determinacji Zarządu i całej załogi oraz zrozumienia władz lokalnych.

Podwaliną sukcesu jest seria wcześniej wdrożonych wyższej klasy odkuwek łańcuchowych.

Dzięki tej umowie Fabryka uzyskała:

- gwarancje zatrudnienia dla pracowników,
- dokapitalizowanie zakładu,
- gwarancje zleceń produkcyjnych,
- utrzymanie świadczeń pracowniczych wynikających z Układu Zbiorowego,
- zwiększenie możliwości marketingowych,
- wdrożenie nowej produkcji,
- uregulowanie zaległych podatków,
- urealnienie podatku od nieruchomości.

Trzy lata temu w obliczu zmieniających się warunków rynkowych oraz przy kurczącym się potencjale finansowym Zarząd Fabryki podjął decyzję o skupieniu wszystkich działań marketingowych i technicznych na rozwój produkcji odkuwek przy jednoczesnym ograniczeniu tych działań w segmencie narzędzi.

Pozwoliło to na skonsolidowanie środków i bardziej aktywne działania. Za sumę ok. 100 tys. zł. wykonano oprzyrządowanie podejmując ryzyko nowych wdrożeń 8 typów odkuwek łańcuchowych.

Podjęte ryzyko opłaciło się. Oprócz wymienionych efektów uzyskano także poczucie własnych umiejętności, co pozwala na podjęcie kolejnych trudnych tematów.

Segment produkcji narzędzi nie został zlikwidowany a jedynie ograniczony do produkcji najbardziej efektywnej.

Powodzenie produkcji Fabryki nie zależy jednak tylko od pozyskanych nowych zleceń produkcyjnych ale muszą być również spełnione określone warunki produkcyjne i terenowe.

Jednym z nich jest powierzchnia produkcyjna a ściślej – jej wykorzystanie, gdyż klient „nie jest zainteresowany” płaceniem za towar zawierający podatek z tytułu posiadania zbędnych terenów.

Aktualna powierzchnia zakładu (ok. 7 ha) jest kilka razy za duża w stosunku do jej potrzeb. W obecnych czasach uwarunkowania produkcyjne nie wymagają takich obszarów. Nie potrzeba tylu terenów do składowania materiałów, części zamiennych czy też gotowych wyrobów. Materiały sprowadzane są na bieżąco a wyprodukowane odkuwki, często jeszcze ciepłe, wędrują prosto do klienta.

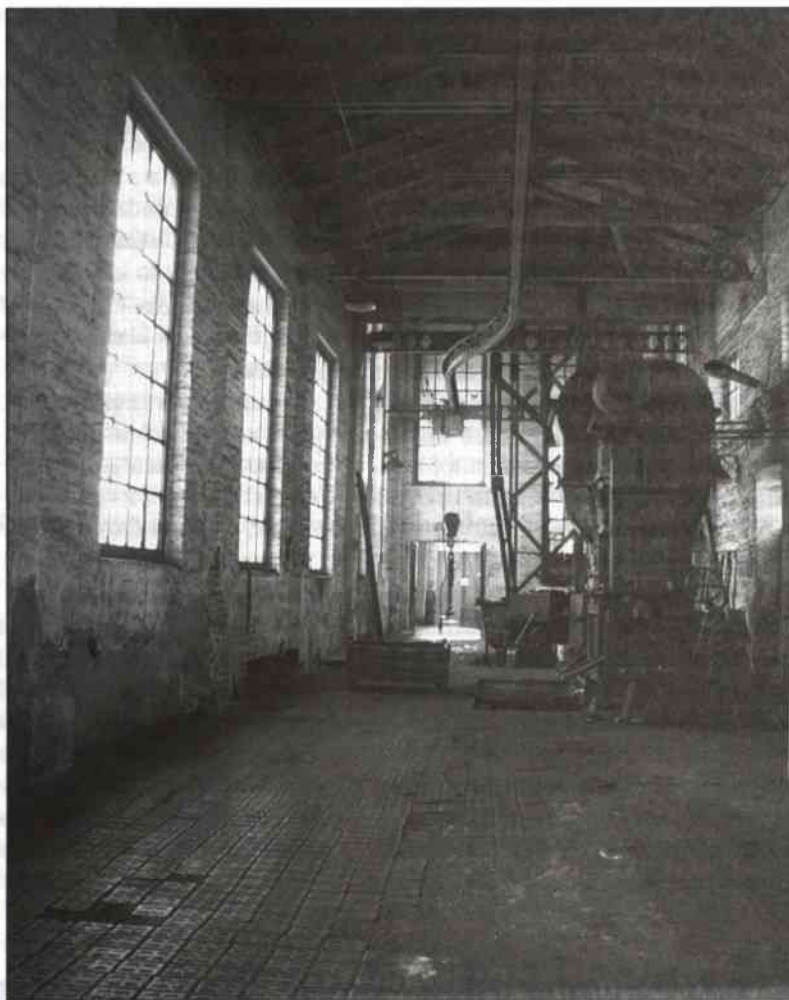
Posiadane 4 duże hale magazynowe w ostatnich latach sprowadzone zostały do wykorzystania tylko jednej z nich.

W związku z tym nieczynne a zarazem wysłużone obiekty muszą być wyłączone z działalności i obciążeń podatkowych. To samo dotyczy hal produkcyjnych. Fabryka wytwarza obecnie wyroby praktycznie w dwóch halach a trzecia od lat jest niewykorzystana. Poza tym jej stan techniczny wymaga przeprowadzenia bardzo kosztownego remontu kapitalnego.

W myśl warunków umowy Fabryka ma szansę zrestrukturizować stan swojego posiadania i urealnienia kosztów.

W ostatnich latach w wyniku aktywnych zabiegów Zarządu Fabryki władze Grupy Kapitałowej FASINGU S.A. podjęły decyzję o uruchomieniu w Osowcu zakupionej za granicą linii do produkcji łańcuchów. Umożliwi to Fabryce zagospodarować część słabo wykorzystanej drugiej hali produkcyjnej oraz poszerzenie swojej oferty asortymentowej.

Zarząd Fabryki, w świetle ostatnio dokonanych przemian kapitałowych,

A jednak... „Nasza Szkoła”

Koniec roku szkolnego jest okazją do dokonania pewnych podsumowań pracy szkoły, tym bardziej, jeśli są to czynności związane z zakończeniem działalności istniejącej placówki.

Szkoła w Kadłubie Turawskim od I IX 2003 r. przestaje istnieć jako placówka publiczna. Od momentu likwidacji szkoły, czyli od 2000 r. funkcjonowała jako szkoła filialna z klasami I-III.

Tak organizowano proces edukacyjny, aby możliwa była pełna realizacja programu nauczania. Dzieci uczyły się w bardzo dobrych warunkach lokalowych, nauczyciele też chwalili sobie komfort pracy. Wiadomo, w mało licznych klasach łatwiej przeciwdziałać wszelkiej agresji, patologii, łatwiej zadbać o bezpieczeństwo dzieci, a przede wszystkim łatwiej pracować nad wszechstronnym rozwojem swoich wychowanków – indywidualizować pracę z uczniem zdolnym oraz z dzieckiem z pewnymi deficytami rozwojowymi.

Z uwagi na małą liczbę dzieci, niektóre zajęcia odbywały się systemem klas łączonych – były to jedynie lekcje wychowania fizycznego i przedmioty artystyczne.

Uczniowie chętnie brali udział w konkursach przedmiotowych o zasięgu gminnym i wojewódzkim. Dzięki temu, że szkoła dysponuje bardzo dobrą bazą sportową, możemy poszczycić się sukcesami już na etapie klas I - III. W gminnych zawodach tenisa stołowego, uczeń klasy II-**Łukasz Farys** zajął I miejsce w kategorii do klas IV oraz II miejsce w kategorii klas VI; **Jesika Mora** wic II miejsce w kat. klas IV oraz X w kategorii klas VI.

W zawodach sportowych „Bieg po życie” nasi drugoklasiści zajęli czołowe miejsca w biegach na 300 m – **Daniel Serwuszok** I miejsce, **Łukasz Farys** II miejsce, **Damian Panicz** IV miejsce.

W wojewódzkim konkursie ortograficznym, na czterech laureatów z gminy Turawa, troje to uczniowie naszej szkoły: Justyna Ligenza z klasy I, Łukasz Farys z klasy II, Justyna Mika z kl. III.

W ocenie rodziców, społeczności, funkcjonująca szkoła odgrywała znaczącą rolę we wsi, toteż kiedy radni zdecydowali o likwidacji szkoły w Kadłubie Turawskim, mieszkańcy nie dali za wygraną – założyli Stowarzyszenie Rodziców „Nasza

Szkoła”, które stało się organem założycielskim nowej, niepublicznej szkoły. Trudno się dziwić, że rodzice nie chcieli się pogodzić z utratą szkoły, która w naszej wsi pełni rolę jedyne go ośrodka kulturalnego, która uaktywnia i integruje społeczność lokalną.

W Polsce jest coraz więcej tzw. „Małych Szkół”. Szkoła w Kadłubie Turawskim powstała jako jedna z wielu o strukturze 0-III. Swoją działalność dydaktyczno-wychowawczo-opiekuńczą prowadzić będzie w budynku dotychczasowej szkoły Budynek został przekazany Stowarzyszeniu Rodziców w użyczenie na czas nieokreślony.

Funkcjonująca szkoła nie spowoduje większych zmian. Ważne, że szkoła będzie bezpłatna, będzie realizować wszelkie zobowiązania szkoły publicznej, będzie stosowany w niej partnerski sposób zarządzania placówką. Z uwagi na małą liczbę dzieci istnieje możliwość indywidualizacji i wyrównywania szans edukacyjnych, ponadto szkoła będzie pełnić rolę ośrodka życia kulturalnego naszej wsi.

Krystyna Borkowska

Piętnaście lat śpiewa i tańczy Zespół „Jaźwinki” z Bierdzan

Zdjęcie ze wspomnień – występy w Rudolstadt (Niemcy).

23 lutego tego roku Zespół Ludowy „Jaźwinki” obchodził swoje piętnastoletcie.

Wspomnień było co niemiara. Dzielił się nimi: pani **Polok**, pierwsza kierowniczka zespołu, pani **Kowol**, druga kierowniczka zespołu no i pani **Waterowicz**, obecna kierowniczka.

Wśród wielu gości byli między innymi Wójt Gminy Turawa, **Waldemar Kampa**, dyrektor skansenu, **P. Gałęza**, przedstawiciele Mniejszości Niemieckiej, jak również Sołtys i Rada Sołecka wsi Bierdzany. Były też dawne członkinie zespołu.

Przy pięknie udekorowanych stołach suto zastawionych bawili się wszyscy do późnego wieczora.

Ryszard Mohrhardt

Stowarzyszenie na Ratunek Jeziorom Turawskim

Walter Świerc prezesem

Jak poinformowały media z funkcji prezesa Stowarzyszenia na Ratunek Jeziorom Turawskim zrezygnował prof. Ryszard Knosala. Co się stało po jego rezygnacji?

– Rzeczywiście prof. Knosala zrezygnował z funkcji prezesa Stowarzyszenia na Ratunek Jeziorom Turawskim prawdopodobnie ze względów zawodowych, ponieważ objął funkcję rektora uczelni w Nysie. Obowiązki zawodowe uniemożliwiły mu faktyczne kierowanie Stowarzyszeniem, którego był inicjatorem powołania. Działalnością Stowarzyszenia po jego rezygnacji kierował ówczesny wiceprezes Władysław Czaczka.

4.04.2003 na walnym zgromadzeniu Stowarzyszenia na Ratunek Jeziorom Turawskim zrezygnował z tej funkcji, natomiast owe gremium wybrało mnie na prezesa tegoż Stowarzyszenia.

Z kim będzie Pan współpracował w ramach zarządu Stowarzyszenia na Ratunek Jeziorom Turawskim?

– W skład zarządu weszli Władysław Czaczka, Jakub Bronka, Joachim Gorus

– zostali oni wiceprezesami Stowarzyszenia. Natomiast skarbnikiem została Aleksandra Owczarek, a na sekretarza wybrano Macieja Wyszyńskiego.

Proszę czytelnikom „Fali” przybliżyć działalność Stowarzyszenia, którego jest Pan prezesem.

Stowarzyszenie, jak i każde inne działa społecznie. Zadaniem zarządu Stowarzyszenia i jego członków jest przede wszystkim wspieranie i wspomaganie administracji samorządowej, a także instytucji bezpośrednio odpowiedzialnych za całą infrastrukturę jeziora i akwenów wodnych. Tworzenie również odpowiedniej atmosfery i pewnego stanu świadomości wśród osób przebywających nad jeziorem w zakresie ochrony przyrody i wód.

Pragniemy także poprzez środki masowego przekazu ukazywać walory naszych terenów, aby Turawa stała się w najbliższym czasie miejscem, do którego przybywać będą chętnie turyści z sąsiednich województw, a także z zagranicy.

Jakimi najważniejszymi problemami zamierza się zająć Stowarzyszenie?

– Głównie problemy, którymi Stowarzyszenie pragnie się zająć wynikają z przyjętego statutu. Do najważniejszych należy opracowywanie krótkoterminowych i strategicznych programów, które wspierałyby samorządy terytorialne i instytucje odpowiadające za ochronę środowiska w rejonie Turawy. Również rozwijanie edukacji ekologicznej wśród ludności mieszkającej i przebywającej przy dopływach rzecznych Jeziora Turawskiego. Zależy nam na wszechstronnym prognozowaniu stanu ochrony środowiska naturalnego wokół wszystkich jezior. Pragniemy również współpracować z instytucjami w zakresie informacji o czystości wód naszych jezior.

Dziękuję za rozmowę i życzę, aby Pana działalność w Stowarzyszeniu na Ratunek Jeziorom Turawskim była owocna, a wody naszego jeziora były znów czyste.

Jerzy Farys

Referendum unijne coraz bliżej

W ostatnich latach zauważamy coraz większe zainteresowanie społeczeństwa, a zwłaszcza młodzieży, zwyczajami, świętami z krajów zachodnich, takich jak chociażby Walentynki czy Halloween. Zastanawiające jest jedno: boimy się jak ognia, że po wejściu do Unii Europejskiej zostanie nam odebrana tożsamość narodowa, a z drugiej strony z taką łatwością i za ogólnym przyzwoleniem przejmujemy cudze obrzędy. Czyżbyśmy się własnych wstydzieli ?? Aby w jakiś sposób zareagować na lawinowo rozprzestrzeniającą się walentynko i halloweeno- manię uczniowie, nauczyciele oraz Rada Sołectwa wsi Węgry postanowili wprowadzić nasz. własny, polski zwyczaj przekazywania sobie sympatycznych życzeń, upomin-

ków, a przede wszystkim uśmiechu. Chodzi tu o Święto Niezapominajek, o którym w połowie maja mówiły już ogólnopolskie media. Aby zaakcentować ten dzień 15 maja uczniowie SP Węgry wraz z nauczycielami oraz mieszkańcami wsi uczestniczyli w ogólnej akcji upiększanie naszej miejscowości. Wszyscy uczniowie przynieśli w tym dniu sadzonki niezapominajek i różnych innych kwiatów oraz krzewów, które następnie sadzili w różnych miejscach Węgry. Należy podkreślić, że były to miejsca zaniedbane, które uczniowie musieli wcześniej uporządkować i przygotować przy pomocy nauczycieli oraz mieszkańców wioski.

Każdy uczestnik akcji został odznaczony medalem „Dzień Niezapominajki”.

Sądzimy, że ten zwyczaj będzie co roku pielęgnowany, gdyż z jednej strony jest on nasz. rodzimy, a po drugie wykształca w młodych ludziach szacunek do własnej i cudzej pracy w swojej wsi.

**Rada Pedagogiczna
SP Węgry**

FABRYKA W OSOWCU

Dokończenie ze strony 5

mimo ogólnie trudnej sytuacji w przemyśle, widzi realne możliwości dalszego funkcjonowania osowieckiego zakładu i jego rozwoju, czego życzę całej naszej załodze i jej rodzinom.

Piotr Jendrzej

Czy potrafimy zbierać wybrane odpady komunalne ?!

Chciałbym przypomnieć, że przy poparciu Wójta Gminy Turawa, firma LOBBE Opole sp. z o.o., rozpoczęła i prowadzi regularnie zbiórkę wybranych odpadów (odpadów wyselekcjonowanych) w workach foliowych i w specjalnych pojemnikach. Są to odpady papierowe (makułatura), szkło, opakowanie i tworzywa sztuczne (plastyki) stanowiące wykorzystane opakowania.

Szkło i tworzywa sztuczne ulegają rozkładowi dopiero po setkach lat i dlatego w naszym wspólnym interesie jest osobna zbiórka tych odpadów i ponowne ich wykorzystanie na opakowania.

Kiedy 10 lat temu w pełni zorganizowaliśmy odbiór odpadów komunalnych (śmieci), też było nam trudno przekonać mieszkańców do tej formy zagospodarowania odpadów. Dzisiaj praktycznie już wszyscy mieszkańcy korzystają z tej formy zagospodarowania odpadów i dlatego nasza gmina nie została zasypana śmieciami.

W gminie jest prawie 1600 nieruchomości z których odbieramy odpady komunalne.

Rozdaliśmy dla mieszkańców 4800 tys. oznakowanych worków foliowych w różnych kolorach w celu osobnego zbierania makułatury, szkła i opakowań plastikowych. Odpady te są odbierane raz w miesiącu, w przedostatnią środę miesiąca.

Są również osobne pojemniki na poszczególne rodzaje odpadów ustawione w poszczególnych sołectwach.

Początek jak zwykle wypadł skromnie. W kwietniu zebraliśmy 11% rozdanych opakowań, a w maju tylko 7%. Najwięcej zebraliśmy worków ze szkłem.

Jako ciekawostkę podam, że w kwietniu najlepsze wyniki w selektywnej zbiórce odpadów uzyskały sołectwa Węgry i Kotórz Wielki (17 % rozdanych opakowań), a w maju sołectwa Węgry i Turawa-Marszałki (9,6% rozdanych opakowań).

Łącznie w kwietniu odebraliśmy 518 opakowań, a w maju 320.

Wszyscy rozumiemy, że nie jest to jednorazowa akcja, tylko wprowadza-

nie stałej formy zbiórki tych rodzajów odpadów.

Dlatego spodziewamy się, że mieszkańcy naszej Gminy przyjmą tę formę gromadzenia wybranych odpadów, a sytuacja w ich zbiórce będzie się poprawiać, podobnie jak z odbiorem odpadów komunalnych na początku.

Dalej będziemy rozpowszechniać – wspólnie z Wójtem Gminy Turawa – tę formę zbiórki wybranych odpadów.

Wszystkim mieszkańcom przekazaliśmy informacje jakie rodzaje makułatury, szkła i opakowań plastikowych należy gromadzić i w jakich kolorach worków, oraz w jakich kolorach pojemników.

Apelujemy do mieszkańców o poparcie tej formy zbierania wybranych odpadów i spodziewamy się pozytywnych wyników.

Franciszek Mykietów
Z-ca Kierownika
LOBBE Opole

„Dzika Afryka”

Artykuł niniejszy nie jest polemiką z artykułem Piotra Badury z „Beczki” nr 3, ani próbą wyjaśnienia postawionych tam zarzutów. Osobiście uważam, że z kłamstwem się nie polemizuje, ale trzeba je tepić.

Nie czytam „Beczki”, podała mi ją oburzona koleżanka z komentarzem „jak można wypisywać takie bzdury”. Chcę tylko wyprowadzić z błędu ludzi, którzy zostali oszukani.

Pan Badura napisał, że szkoły społeczne są płatne i nikogo nie będzie na nie stać.

Drogi P. Piotrze, jeżeli się Pan pod czymś podpisuje, to najpierw proponuję sprawdzić, upewnić się zanim się kogoś wprowadzi w błąd. Gdyby Pan tylko zechciał wykazać odrobinę rzetelności to przecież wystarczyłby jeden telefon do

kompetentnej osoby i już by Pan nie miał o czym pisać.

Druga sprawa: pisze Pan, że im klasa większa (nawet 35 osób) tym uczniowie się lepiej rozwijają, „mała klasa wyjąławia uczniów z zainteresowań”. Drogi P. Piotrze, gdyby Pan miał choć trochę doświadczenia psychologiczno-pedagogicznego, to by Pan wiedział, że właśnie w dużej klasie uczeń jest anonimowy i o wiele trudniej odkryć jego zdolności. To m.in. dlatego duże klasy dzieli się na grupy, to m.in. dlatego w szkołach prywatnych obniża się liczbę uczniów w klasie, żeby podwyższyć poziom. Ale znów wystarczyłoby zapytać się osób kompetentnych np. nauczycieli, to by Panu powiedzieli co znaczy pracować w klasie ponad 30-osobowej.

Powołuje się Pan na „szkoły w krajach rozwiniętych”.

Panie Piotrze, ja i wszyscy moi znajomi ukończyliśmy szkoły normalne w rozwiniętym kraju – w Polsce. Być może Pan skończył inną szkołę i stąd te braki wiedzy: „np. o zwierzętach Afryki”. Polecamy krótki kurs, a nas niech Pan nie obraża.

A swoją drogą podziwiam Pana zainteresowanie obcą gminą. Albo Panu, czy komuś Panu bliskiemu, zależy na zepsuciu opinii naszej gminy, albo Wasza gmina jest tak wyjąławiona jak – pana zdaniem – biedne dzieci z małych klas.

Jeszcze bardziej trzeba docenić, obiektywizm kwartalnika „Fala”, w którym nie zamieszcza się prywatnych spóstrzeżeń na każdy temat. Bo np. w „Beczce” Pan Redaktor zna się na wszystkim

Bieg po życie

17 maja w sobotę odbył się IV Turawski Bieg Przełajowy. Była to już czwarta edycja. „*Biegu po życie*”, poświęcona pamięci tragicznie zmarłego byłego zawodnika LZS-u Turawa, mieszkanka Kotorza Małego – **Wojtka Siudyły**.

Całość – jak zwykle przeprowadzona była na terenie boiska Gimnazjum oraz boiska LZS Turawa.

Otwarcia biegu dokonał Wójt Gminy Turawa, pan **Waldemar Kampa**. Kilka słów dodał prezes Towarzystwa Miłośników Ziemi Turawskiej, pan **Walter Świerc**.

Tradycyjnie już, zmagania rozpoczęto od biegu przedszkolaków na dystansie 150 m. Honorowym „*starterem*” tego biegu był pan **Wacław Siudyła**, a uczestnikiem wójt, pan **Waldemar Kampa**, który po przebytej niedawno operacji nie chciał forsować kontuzjowanej nogi.

Dzięki uprzejmości sponsorów, każdy z przedszkolaków otrzymał pamiątkowy dyplom oraz drobne upominki.

Cała impreza przebiegała pod znakiem sportowej walki do ostatniego metra na mecie. Dla zgłodniałych przygotowano kielbaski z grilla za symboliczną złotówkę, spragnieni korzystali z darmowej herbatki sporządzonej przez kucharki ze szkoły.

We wszystkich biegach udział wzięło blisko 200 uczestników z całego regionu.

W poszczególnych kategoriach wygrali:

rocznik 96

Żaneta Nowak – Kotórz Mały,

rocznik 95-94 dziewczęta

Kerstina Kostka – Ligota Turawska

rocznik 95-94 chłopcy

Daniel Serwurzok – Kadłub Turawski

rocznik 93-92 dziewczęta

Aneta Torka – Lubniany

rocznik 93-92 chłopcy

Klaudiusz Firlus – Dąbrowka Łub.

rocznik 91-90 dziewczęta

Anita Gibas – Lubniany

rocznik 91-90 chłopcy

Piotr Buhl – Masów

rocznik 89-88 dziewczęta

Magda Ilczyk – Osowiec

rocznik 89-88 chłopcy

Marcin Błaziński – Wawelno

Bieg rodzinny

rodzina **Pęchra** z Turawy – czwarty raz z rzędu.

Open panie (2000 m)

Nikola Zimolong – St. Siołkowice

Open panowie (3500 m)

Adrian Błaziński – Wawelno

Bracia **Błazińscy** byli faworytami w swoich biegach. Są to zawodnicy odnoszący sukcesy i zajmujący wysokie lokaty w mistrzostwach Polski młodzików. Obydwaj trenują pod okiem pana **Krzysztofa Przybyły** z Wawelna. Natomiast **Nikola Zimolong** to mistrzyni Polski, wicemistrzyni

Europy młodziczek na dystansie 1000 m.

Najmłodszą uczestniczką była **Justyna Bochenek** z Dylak, a najstarszym uczestnikiem pan **Waldemar Kampa**.

Dzięki sponsorom osoby, które zajęły trzy pierwsze miejsca otrzymały puchary, dyplomy, oraz nagrody rzeczowe.

Imprezę tę sponsorowali:

- Urząd Gminy Turawa,
- Energetyk Opole,
- Auto Moto Yacht – **Zygmunt Spyra**,
- Dudek H&H,
- Stolarstwo **Syboń** Turawa,
- Miro Sp. z o.o.,
- Agra Opole,
- Vitrobud,
- Towarzystwo Miłośników Ziemi Turawskiej,
- Cytrynka,
- Sklep Warzywniczy,
- Bazarek,
- Restauracja Tuławianka.

Specjalne podziękowania dla **Jarka Przyszłaka**, który od początku organizuje ze mną tę imprezę oraz dla Dyrekcji i pracowników Gimnazjum.

W przyszłym roku odbędzie się jubileuszowy V bieg.

Już teraz zapraszamy, a trasa główna to bieg na dystansie około 7 km. Jednocześnie zwracam się z prośbą do osób, które chciałyby współorganizować tę imprezę o kontakt, najchętniej osobisty.

Adam Bochenek

„DZIKA AFRYKA”

Dokończenie ze strony 8

i dlatego prawie cała gazeta to jego prywatny komentarz do problemów całego świata.

W sposób szczególny trzeba pogratulować komentarzy politycznych, aż chciałoby się powiedzieć: „*Towarzyszu Badura- gratulujemy*”. No ale niestety czasy propagandy sukcesu się skończyły. Panie Redaktorze trzeba zejść na ziemię, spojrzeć na dół i zobaczyć co tak naprawdę dzieje się w tym - jak Pan zasugerował „*nierozwiniętym kraju*”. Na szczęście niektórzy chcą go uczynić lepszym, nowoczesnym, przynajmniej nie przeszkadzajmy im.

Ewa Pietras

POEZJA W DOMU DZIECKA

Dokończenie ze strony 4

– Kuratorium Oświaty w Opolu, **Marek Kędzierski** – aktor i **Krzysztof Nurkiewicz** – poeta.

Wysoki poziom, jaki prezentowali uczestnicy konkursu był dla jurorów niełatwym problemem, ale w końcu po długiej dyskusji przyznano następujące nagrody:

I miejsce – **Julianna Redlich** – otrzymała telefon komórkowy Tak-Tak;

II miejsce – **Agata Ulicka** – discman,

III miejsce – **Agnieszka Urbaś** – notes elektroniczny.

Osoby te będą reprezentować Opolszczyznę na Centralnych Eliminacjach w Warszawie. Wśród uczestników wyróżnienia otrzymali: **Marcin Ziętek**, **Mirela**

Kaczmarek, **Anna Święcicka**, **Magdalena Burzan**, **Anna Piasek**.

Dla uczestników, gości i domowników został przygotowany wspaniały poczęstunek: ciasto, napoje, soki, owoce oraz bingos.

Nasi sponsorzy, którzy po raz kolejny nas wsparli to: p. **Maria Szyboń**, p. **Jochim Ebisch**, kawiarnia „*Melba*”, p. **Krzysztof Długosz**, p. **Andrzej Charciarek**, **SER-SERVIS**.

Dekorację na konkurs wykonała **Agnieszka Żulewska**.

Organizatorzy dziękują serdecznie wszystkim sponsorom.

Teresa Żulewska

Informacja o pracy Rady Gminy w okresie styczeń - maj 2003 roku

Rada Gminy w okresie pięciu miesięcy odbyła pięć sesji.

Na sesji w dniu 24 stycznia Rada ponownie przystąpiła do rozpoczętej reorganizacji siatki szkół na terenie naszej gminy. Po przeanalizowaniu argumentów za i przeciw jednomyślnie opowiedziano się za koniecznością przeprowadzenia takiej reorganizacji, ze względu na coraz większe koszty utrzymania placówek oświatowych spowodowanych zmniejszającą się liczbą dzieci w poszczególnych

szkołach. Rada podjęła stosowne uchwały o zamiarze likwidacji szkół w Kadłubie Turawskim, Kotorzu Małym, Węgrach i Zakrzewie Turawskim, a na kolejnej sesji w dniu 26 lutego wiążące uchwały o ich likwidacji.

Podjęto również decyzję o oddaniu w użyczenie Stowarzyszeniu Rodziców „Przyjazna Szkoła” w Węgrach nieruchomości zabudowanej w Węgrach i stowarzyszeniu Rodziców „Nasza Szkoła” w Kadłubie Turaw-

skim pomieszczeń zajmowanych przez szkołę.

W omawianym okresie radni podejmowali sprawy związane z pozyskaniem inwestora strategicznego dla Fabryki Wyrobów Metalowych w Osowcu, co przy aprobacie załogi i dyrekcji przyczyniło się do większościowego zbycia udziałów firmie „Fasing”, stojąc na stanowisku, iż działanie takie pozwoli obecnej załodze zachować stanowiska pracy, a może nawet je zwiększyć.

Na sesji w dniu 26 lutego dominowały również sprawy związane z bezpieczeństwem naszej Gminy. Radni wysłuchali informacji przedstawicieli Komisariatu Policji w Ozimku o stanie bezpieczeństwa na terenie naszej gminy w 2002 roku i perspektywach na rok 2003. Przedstawiona została również informacja o stanie mienia Ochotniczych Straży Pożarnych oraz zabezpieczenie pożarowe na terenie naszej gminy.

Sesja w dniu 4 kwietnia rozpoczęła się wizytacją przez radnych „Fabryki Wyrobów Metalowych” w Osowcu oraz obiek-

Podziękowanie

Składamy serdeczne podziękowania wszystkim jednostkom Straży Pożarnej oraz wszystkim ludziom, którzy udzielili nam pomocy podczas pożaru i bezpośrednio po nim w gospodarstwach Dawid i Leś w Ligocie Tur. w dn. 26.03.2003 r.

Dziękujemy tym wszystkim mieszkańcom naszej gminy oraz mieszkańcom okolicznych wsi nie należących do naszej

gminy, którzy nas wsparli materialnie, finansowo oraz pomocą przy odbudowie budynków.

Dziękujemy także Urzędowi Gminy w Turawie, Nadleśnictwu oraz Bankowi Spółdzielczemu w Opolu a w szczególności ks. proboszczowi i pani sołtys z Ligoty Turawskiej.

Rodziny Dawid i Leś

Dokończenie na stronie 11

Wyniki referendum na terenie gminy Turawa w sprawie przystąpienia Polski do Unii Europejskiej

Obwód	Uprawnionych do głosowania	Ilość głosujących	Za Unią	Przeciw Unii	Udział %
Turawa	1196	610	531	79	51%
Zawada	1044	476	476	57	45,6%
Kotórz Mały	709	324	266	58	45,6%
Bierdzany	845	277	230	47	32,78%
Osowiec	1825	851	762	89	46,6%
Ligota Tur.	649	335	263	72	51,6%
Zakrzów Tur.	583	176	142	34	30,18%
Kadłub Tur.	740	295	246	49	39,86%

W referendum wzięło udział 42,9% uprawnionych do głosowania mieszkańców gminy.

Roman Borkowski

Edukacja ekologiczna

Jednym z problemów ludzi XXI wieku jest zanieczyszczenie środowiska naturalnego Ziemi i związane z tym negatywne konsekwencje dające się odczuć nam wszystkim. Człowiek od początku swojego istnienia zmieniał środowisko: wycinał lasy, budował domy, fabryki, zanieczyszczał wodę, glebę i powietrze. Staliśmy się świadomi ogromnych zniszczeń środowiska przyrodniczego. Do świadomości człowieka zaczęły docierać takie pojęcia jak: dziura ozonowa, efekt cieplarniany, katastrofa ekologiczna. Stały się one przedmiotem dyskusji na całym świecie.

Jednak nie zawsze docierają pojęcia określające zjawiska lokalne, najbliższe nas: dzikie wysypiska śmieci, dzikie wycinanie drzew, kłusownictwo, dewastacja lasów, pożary lasów, wypalanie traw i ściernisk, wylanie nieczystości do rowów, rzek i na łąki, spalanie tworzyw sztucznych w piecach domowych, spalanie makulatury, wyrzucanie do śmieci materiałów mogących być powtórnie przetworzonymi itp.

Sytuację ekologiczną można poprawić jedynie przez rozwijanie wiedzy na jej temat.

Musimy jak najszybciej podjąć działania mające na celu ochronę środowiska naturalnego podejmując konkretne działania na rzecz ochrony przyrody. Musimy nauczyć się dbałości o Ziemię, podnosić świadomość ekologiczną wśród lu-

dzi, a zwłaszcza wśród młodego pokolenia.

Ogromną rolę w podnoszeniu tej świadomości odgrywają nauczyciele i wychowawcy podejmując z uczniami różne przedsięwzięcia na rzecz ochrony środowiska w szczególności tego najbliższego, tego na wyciągnięcie ręki, tego wokół rodzinnego domu, szkoły czy placu zabaw.

Uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Osowcu pod kierunkiem nauczycieli realizują program edukacji ekologicznej, który ma na celu uświadomienie młodzieży, że to od nich będzie zależało, jak będzie wyglądało środowisko w niedalekiej przyszłości, w którym przyjdzie im żyć i w jakim stanie je pozostawią przyszłym pokoleniom.

W ramach tego programu uczniowie prowadzą:

- przy aktywnym udziale mieszkańców Osowca, Trzęsiny i Turawy zbiórki surowców wtórnych: makulatury, szkła białego i puszek aluminiowych,
- organizują konkursy o tematyce przyrodniczo-ekologicznej, aby wzbogacić wiedzę o środowisku przyrodniczym,
- redagują szkolną gazetkę ekologiczną-SzkolneEko,
- biorą aktywny udział w porządkach na terenie swojej wsi, wychodząc naprzeciw powiedzeniu: „Choroba mieszka w śmieciach”,
- ponadto:
- szkoła organizuje wycieczki ekologiczne do gospodarstwa ekologicznego, oczyszczalni ścieków, do lasu, nad jezioro w celu uświadomienia uczniom wpływu chemizacji na środowisko,

INFORMACJA O PRACY RADY...

Dokończenie ze strony 10

tu Ochotniczej Straży Pożarnej w Osowcu po wykonaniu prac wykończeniowych ze środków „Funduszy Rozwoju Śląska”. Na sesji tej uchwałą Rady Gminy przyjęto plan zagospodarowania przestrzennego miejscowości Zawada.

Na sesji w dniu 29 kwietnia wysłuchano informacji o realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za 2002 r. Informacji o działalności Gminnej Biblioteki publicznej w Turawie i jej filii. Poruszone były też tematy związane z partnerstwem na terenie naszej gminy. Rada rozpatrzyła sprawozdanie z realizacji budżetu za 2002 rok oceniając je pozytywnie i jednomyślnie podjęła uchwałę o udziale

ni u absolutorium Wójtowi Gminy za 2002 rok.

Na sesji w dniu 30 maja radni rozpatrzyli wnioski i zarzuty wniesione do planu zagospodarowania przestrzennego wsi Kotórz Mały. Wysłuchali również informacji o stanie dróg oraz ich oznakowaniu. Na sesji tej przedstawiony został stan przygotowania do sezonu turystycznego przez powołane do tego celu służby. Poruszone zostały sprawy oświatowe a mianowicie wykorzystanie środków finansowych przez poszczególne placówki, oraz przedstawiona została informacja o planach zagospodarowania terenów wokół obwodnicy Opola.

K. Ptaszyńska

Dokończenie na stronie 12

Z ortografią na ty

O efektach procesu uczenia się, w tym także kształtowania umiejętności poprawnego pisania, w znacznym stopniu decyduje jego prawidłowa organizacja. Proces ten musi być działalnością systematyczną, nastawioną na osiągnięcie określonego celu, przy pełnej aktywności zarówno nauczycieli i uczniów, a także rodziców.

Mając na uwadze cel, jakim było wzięcie udziału uczniów naszej szkoły w VIII Wojewódzkim Konkursie Ortograficznym dla klas I-III podjęliśmy szereg działań i zadań, które umożliwiłyby im osiągnięcie zamierzonego celu.

W marcu zostały zorganizowane klasowe konkursy ortograficzne. Ci najlepsi zostali zakwalifikowani do zorganizowane-

go przeze mnie Szkolnego Konkursu Ortograficznego w dniu 09.04.2003r. Wytyżona praca uczniów trwała jedną godzinę lekcyjną. Komisja wyłoniła laureata z każdej klasy, który reprezentował naszą szkołę na Gminnym Konkursie Ortograficznym w dniu 24.04.2003 r. Konkurs ten odbył się w naszej szkole, PSP w Osowcu.

Dokończenie na stronie 13

Konkurs Języka Niemieckiego

5 marca 2003 r. w Publicznej Szkole Podstawowej w Kotorzu Małym odbyło się uroczyste wręczenie dyplomów dla zwycięzców gminnych eliminacji Wojewódzkiego Konkursu Języka Niemieckiego dla Szkół Podstawowych. Gospodarzem konkursu była PSP w Zawadzie.

Najlepszymi okazali się: **Sabrina Leś** i **Mathias Palmer** z PSP w Kotorzu Małym (1 miejsce), **Kamil Farys** i **Weronika Kilian** z PSP w Ligocie Turawskiej oraz **Krzysztof Halupczok** z PSP w Węgrach (2 miejsce) i **Mariola Passon** z PSP w Zawadzie (3 miejsce).

W kategorii szkół najwyższe miejsca zdobyły kolejno PSP w Ligocie Turawskiej. PSP w Kotorzu małym, PSP w Węgrach oraz PSP w Zawadzie. Nagrody wręczał sekretarz gminy Turawa, **Eugeniusz Wieczorek** oraz **Jan Stonoga**.

**Przewodniczący Komisji
Konkursowej
Piotr Kochman**

EDUKACJA EKOLOGICZNA

Dokończenie ze strony 11

- uczniowie oznaczają rośliny chronione występujące na terenie Osowca i okolic.

Przyszłość zależy będzie od tego, czy zdążymy odpowiednio wychować i nauczyć młode pokolenie ludzi współistnieć w harmonii z przyrodą nie łamiąc praw natury.

Każdy z nas jest współodpowiedzialny za środowisko, w którym żyje, jest odpowiedzialny za czyny własne i tych, z którymi współdziała w środowisku.

Elżbieta Dembińska

Z ORTOGRAFIĄ NA TY

Dokończenie ze strony 12

W konkursie wzięli udział uczniowie z ośmiu szkół podstawowych naszej gminy. Komisja konkursowa pod przewodnictwem pani **Barbary Zajac** wyłoniła laureatów - mistrzów ortografii w naszej gminie, uczniów którzy nie popełnili ani jednego błędu.

Laureatami zostali uczniowie PSP w Kadłubie Turawskim oraz uczniowie

wie PSP w Osowcu **Kasia Dembińska** z kl.Ia. Ci uczniowie reprezentowali gminę Turawa w VIII Wojewódzkim Konkursie Ortograficznym w Opolu w dniu 13.05.2003r.

Rozstrzygnięcie konkursu nastąpiło 21.05.2003 r. w kinie „Centrum-Odra”. Wśród wielu zwycięzców znalazła się również uczennica PSP w Osowcu **Kasia Dembińska**, która otrzymała dyplom oraz nagrody rzeczowe. Cel został osiągnięty.

Nadmieniam, że nie było to pierwsze zwycięstwo ucznia naszej szkoły w tej dziedzinie. W maju 2001 r. laureatem VI Wojewódzkiego Konkursu Ortograficznego został uczeń kl.IIa **Dawid Galus**.

Mając nadzieję na dalsze sukcesy naszych uczniów zachęcam wszystkich do zaangażowania i podejmowania trudu wyuczenia dzieci poprawnej pisowni wyrazów.

Wychowawca klasy Ia
Anna Budnik

SPORT w GMINIE

Tenis stołowy

Zbliża się koniec sezonu rozgrywek tenisa stołowego. Był to kolejny, udany rok z wieloma znaczącymi sukcesami, o czym pisaliśmy w poprzednich numerach.

W ostatnich dwóch miesiącach doszły jednak następne sukcesy, jak:

- zdobycie drużynowego mistrza województwa szkół gimnazjalnych w kategorii dziewcząt w Fraszce (**Manuela Moch, Kamila Borkowska**)
- indywidualne mistrzostwo województwa w kategorii kadetek – **Kamila Borkowska**
- brązowy medal w grze podwójnej na Mistrzostwach Polski we Włoszczowej – **Kamila Borkowska, Paulina Krużel**
- brązowy medal w grze podwójnej na Ogólnopolskim Turnieju Tenisa Stołowego Szkół Gimnazjalnych w Drzonkowie – **Kamila Borkowska, Dominika Fertikowska**.

Przed nami ostatni rok, w którym będzie można liczyć jeszcze na sukcesy (już tylko tenisistek).

Wprowadzona reforma oświaty, a wraz z nią likwidacja części szkół podstawowych, przepełnienie szkół i sal gimnastycznych uniemożliwiła masowy rozwój tej dyscypliny sportu na naszym terenie.

Mimo że na ostatnich mistrzostwach gminy pojawiły się duże talenty w naj-

Mistrzostwa Polski we Włoszczowej. Na podium – druga z prawej **Kamila Borkowska**.

młodszych kategoriach, szkoły nie odegrały, jak dawniej, decydującej roli w ich rozwoju, nie zaszczepiają na trwałe fascynacji dla tej dyscypliny sportu.

Rola dzisiejszych szkół (w tym wypadku) sprowadza się do wyłonienia talentu, natomiast rodziców do zadbania o ich prawidłowy rozwój.

Roman Borkowski

SPORT w GMINIE

Siatkarskie granie

W PSP w Osowcu został zorganizowany turniej mini siatkówki dziewcząt o puchar Prezesa Okręgowego Związku Piłki Siatkowej w Opolu.

Zwyciężyły dziewczęta z Osowca wygrywając z drużyną z Ozimka 2:1 oraz z Łubnian 2:0

Nagrodę wręczył były Prezes OZPS w Opolu, p. **Mariusz Gołub**. Zwycięska drużyna wystąpiła w składzie:

I – **Monika Mucha**
Agnieszka Ulan
Magdalena Jakusz
Jolanta Szubert

II – **Anna Jędryca**
Angelika Lasko
Weronika Forys
Natalia Forys

Organizatorem imprezy oraz opiekunem grupy była **Jolanta Oziębłowska**.

KRZYŻÓWKA NR 45

Znaczenie wyrazów:

Poziomo:

- 1 – dawna okrągła budowla obronna, w Krakowie przy Bramie Floriańskiej;
- 5 – zranienie pociskiem;
- 9 – o kimś zawistnym;
- 10 – z igłą magnetyczną;
- 11 – miasto w płn. części woj. bydgoskiego;
- 12 – potrawa z rożna z baraniny z plasterami słoniny;
- 15 – organ dowodzenia armią;
- 16 – przynosi wstyd rodzinie;
- 19 – zwłoki, które nie uległy rozkładowi, ... egipska;
- 22 – dział medycyny zajmujący się chorobami oczu;
- 24 – czelność, zuchwalstwo, arogancja;
- 27 – zwolennik współpracy i przyjaźni ludzi wszystkich narodów;
- 30 – starożytny gród w Troadzie, Troja;
- 31 – żołnierze biorący dawniej udział w walce;
- 34 – zniszczenia, stan upadku;
- 35 – trójca, zespół trzech;
- 37 – pokój ... to jadalnia;
- 41 – poprzedza otwarcie wystawy;
- 43 – dojście, osiągnięcie celu;

44 – nadmuch;

45 – burzenie, dewastowanie;

46 – miejski park z wesołym miasteczkiem;

47 – wybór fragmentów z dzieł lub dokumentów.

Pionowo:

1 – z pępkiem;

2 – dialog, dysputa;

3 – służy do zraszania wodą święconą;

4 – port morski przy ujściu Loary;

5 – składnik farb, wyrabiany z oleju lnianego;

6 – pieszczotliwie o małym dziecku;

7 – werwa, wigor;

8 – „... z pokładu Idy”;

13 – powiernictwo z odrobiną donosiicielstwa;

14 – zepsute jajko;

16 – buduje piece;

17 – Paul, szwajcarski malarz, grafik (1879-1949);

18 – badacz podwodnych głębin;

19 – złote, to maksymy;

20 – długość sukienki, nie mini i nie midi;

21 – lasso;

23 – jeden z typów fotoaparatów mało obrazkowych (nazwa spolszczona);

24 – morze, część O. Spokojnego i wyspa;

25 – np. wróble, jaskółki, gołębie;

26 – towarzyszy debiutantowi;

28 – imię Miecznikowa lub Riepina;

29 – 1000 kg;

32 – rzeka w Mongolii, tworzy Szyłkę;

33 – gniewne podniecenie, rozdrażnienie, denerwowanie się;

36 – uszczypliwe słowo, przytyk;

37 – organ rośliny pasożytniczej do pobierania pokarmu (ma ją jemiola);

38 – komedia Gogola lub ożenienie się;

39 – duży port na Ukrainie nad M. Czarnym;

40 – matka z Kalkuty;

41 – jego polichlorek to winidur;

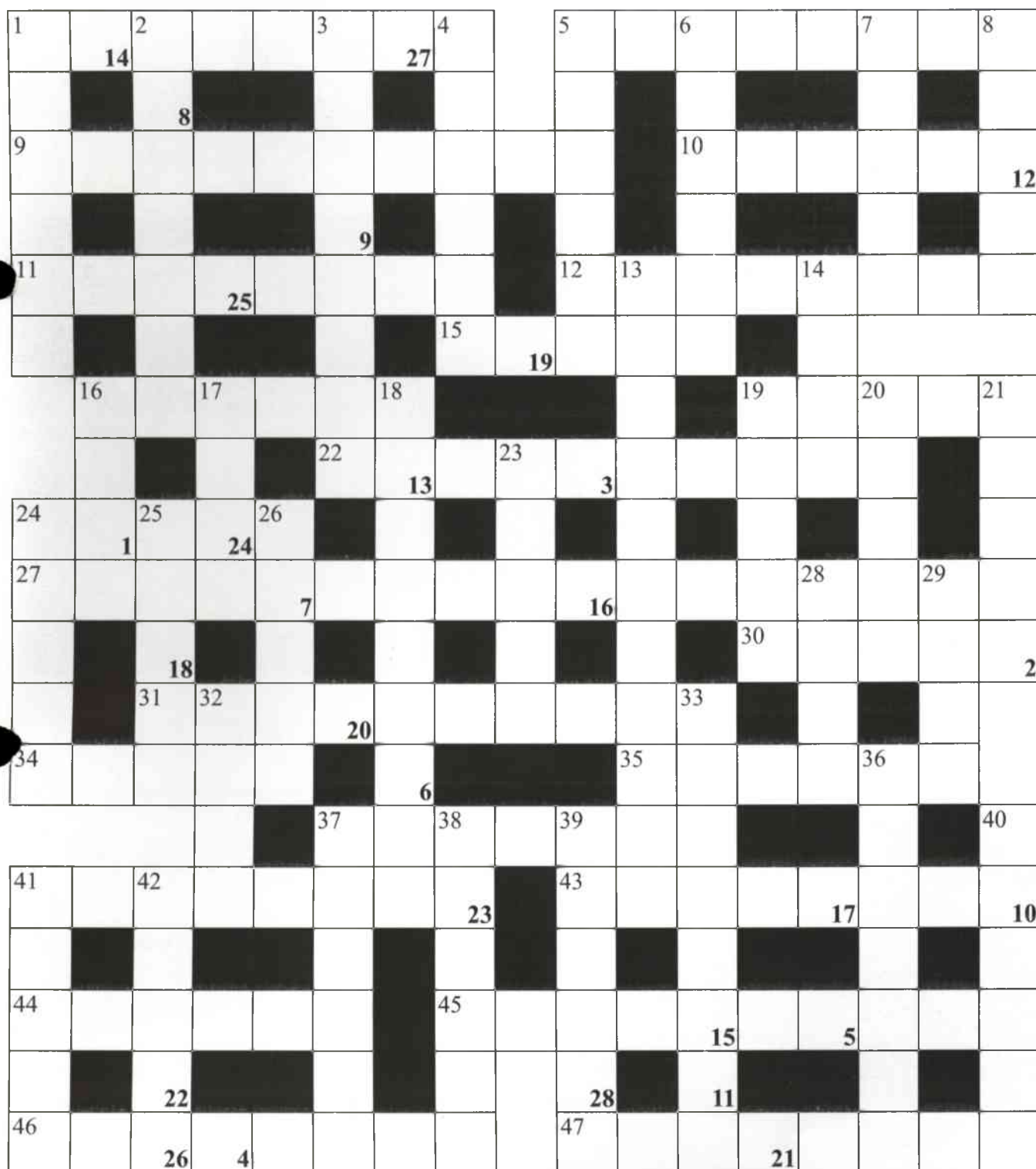
42 – jego aferę bada komisja sejmowa.

Rozwiązanie polega na rozszyfrowaniu hasła.

Opracował Piotr Jendrzej

Wśród czytelników, którzy do 15 sierpnia 2003 r. prześlą prawidłowe rozwiązanie na adres: Urząd Gminy w Turawie, ul. Opolska 39 c, Redakcja „Fali” wylowiona zostanie nagroda książkowa.

KRZYŻÓWKA NR 45

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28

Zespół „Tic-Tac II
z Kadłuba
Turawskiego

Zespół
Osowiec

Chór
Mniejszości
Niemieckiej
z Osowca

V Przegląd Amatorskich Zespołów Artystycznych Gminy Turawa

Czytaj – na stronie 2

Kwartalnik Towarzystwa Miłośników Ziemi Turawskiej „Fala”

Sekretarz redakcji – Teresa Żulewska, redaktor techniczny – Roman Borkowski

Z redakcją stale współpracują: Jerzy Farys, Piotr Jendrzej, Stanisław Pikul, Eugeniusz Wieczorek, Jan Stonoga, Edward Malisz

Druk: Drukarnia NOT, 45-061 Opole, ul. Katowicka 50, tel. (77) 453-74-91 w. 40; skład komputerowy: INSERAT

Redakcja nie odpowiada za treść umieszczonych reklam i ogłoszeń, nie zwraca materiałów nie zamówionych oraz zastrzega sobie prawo dokonywania skrótów.